

Foaia Diecezană

Organul oficial al eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Pe un an . . . . . 240 Lei Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei Un număr . . . . . 5 Lei Pentru strălucitate pe un an . . . . . 300 Lei</p>	<p style="text-align: center;">APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.</p>	<p>Prețul inserțiunilor:</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concursuri edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei</p>
---	---	---

† Preotul Petru Ieremia

Marti în 9 Iulie s'a stins din viață vrednicul preot Petru Ieremia din Călnic.

S'a stins în mijlocul alor săi, copii și păstoriți, în frumosul peisaj al Călnicului în glia căruia se odihnesc generații de slujitori dreți ai sfântului altar, dăruți de viguroasa tulpină a familiei Ieremia. Căci și la șaptezeci de ani statura înaltă a fericitului adormit, dominată de un cap pe cât de impunător pe atât de prietenos împrăștiă numai încredere, numai bărbăție. Te cuceria, te domina; aparținea doar unei familii concreșcută cu idealurile nației lui, a poporului, din acelea al căror puls a bătut mereu în ritmul marilor idei de libertate și unitate românească: familie de preoți-stegari.

Cine dintre noi nu l-a cunoscut pe părintele Petru Ieremia va afla că odată cu moartea lui Biserica din eparhia noastră a pierdut pe unul din stâlpii săi cei mai de nădejde.

A fost fiul preotului Iosif Ieremia din Călnic, care a păstorit acolo 55 de ani neîntrerupt. Preot distins cu brâu roșu are frumosul merit că a deschis cea dintâi școală confesională numai pentru fete.

În casa cucernicului preot Iosif a răsărit și a crescut Petru, fiul, preotul care a înmulțit talanții primiți prin mijlocirea directă a vrednicului său tată. A păstorit oile cuvântătoare îndrumându-le spre pășunea cea bună și ferindu-le cu mare grijă de orice rătăcire, a împodobit și a păstrat în bună stare Casa Domnului, cimitirul l-a îngădit ca liniștea morților să fie deplină, vrednică soarta lor de bunăstarea generală a celor vii din comună.

Dar nu numai atât, și-a întins talantul isprăvilor bune mai mult mai departe. Administrând parohia Moniom și-a încununat activitatea cu cecacei mai de preț pentru un preot: Casa Domnului.

Curând, distins cu brâu roșu, ajunge episcopul altei ctitorii, al bisericii mănăstirești Sfântu-Ilie dela Isvor.

Gospodar priceput și harnic primește administrarea protopopiatului Bocșei, cel mai nou înființat dar rămas orfan de titular. Glasul țintirului din Călnic și dragostea parohienilor săi nu-l lasă, căci altfel protopop mai vrednic altul nu avea protopopiatul frământat al Bocșei.

Dovadă, la moartea scriitorului-protopop Mihail Gașpar în 1929 rânduirea treburilor din protopopiat revine din nou înțeleptului preot al Călnicului, care și până aci netezia multe greutăți și potolea vâlvătaiele provocate de zelul propagatorilor unirei.

Dar, multă risipă de energie epuizează și pe cel mai tare om. Acum 5 ani spre marele regret al tuturoră părintele Petru Ieremia se retrăgea dela administrarea protopopiatului Bocșei-montane. Este adevărat, se retrăgea încărcat de recunoștința P. S. Episcop Vasile care l-a distins, cu blane roșii, dar însoțit de durerea că nu-l mai știam acolo unde pentru noi însemna un avantpost sigur, un nivelator și împăciuitoare neîntrecut...

Părintele Petru Ieremia a fost un preot adevărat după rânduiala legii.

Capul unei familii de model a crescut șapte copii, dintre cari unul este protopop iar altul, coleg bun de școală, s'a retras în lumea drepților ca student al Teologiei din Cernăuți.

Cu fapta și cu exemplul a propovăduit Legea Domnului și legea iubirii de Neam. Relațiunile cu oamenii le baza pe înțelepciunea ce scânteia la fiecare vorbă, pe maxime și istorii trăite, pline de farmec. Pe parohieni i-a stăpânit cu puterea cuvântului, izvorit dintr'o aleasă conștiință preotească.

S'a dus de-acum în fața Judecătorului, mândru, că și-a împlinit chemarea. Fericită e calea spre care merge. *Fie-i vecinică pomenirea!*

Orașul și satul creștin.

Orașele adună furnicile raționale ale naturii, oamenii. Ei aleargă cu lăcomie spre aceste mușuroaie păcătoase. Cauza o cuprinde adevărul formulat de Aristotel: „Omul este o ființă socială, politică“. E dornic omul, simte nevoia tovărășiei. E nevoie de tovărășie în viața socială, dar e nevoie de tovărășie și în viața superioară a omului, religiozitatea, căci st. Apostol Pavel spune: „Intăriți-vă unii pe alții în credință“.

S'ar părea ca centrele nesdruncinate de religiozitate să fie ele. Inșă realitatea arată acum, ca și în vechime, contrarul. Ele poartă pecetea accentuată a necredinței, a sfidării și indiferenței religioase.

Satele palestiniene au primit pe Mântuitorul Hristos și i s'au plecat cu credință, urmându-L prin pustiuri și pe țarmuri de mare; primindu-I credința și păstrându-o.

Dintre ei și-a ales Iisus ucenicii. Ierusalimul L-a primit și el cu „Osana“ însă peste șase zile L-a răstignit. Așa este satornicia orașelor. Orașele noastre îl primesc pentru noutate și prefăcătorie, ca apoi să-L răstignească cu indiferență și ura lor.

Aici sunt adunați mulți — rău crezuți, exponenți ai puterii, cărora gărgăunii îngâmării le alungă credința, le ascute viclenia, le dospește perfidia, le alimentează dușmănia, le mărește răutatea, așa că, de aici desbinări, dușmăni de ani de zile și manevre zilnice, de a surpa rădăcina celuilalt și a-l înjosi loruși.

Ce-i deci orașul decât o topiloare de nervi, un viespar otrăvitor și un furnicar speriat.

Dacă în omenire se mai găsește ceva bun, ceva mai curat și mai creștin, aceea este la sat. Satul e nucleu mai mic de oameni mai aproape de viața sănătoasă a naturii.

Natura aduce ochiului omului încontinuu înainte prezența și puterea lui Dumnezeu: soarele răsărit, arată bunătatea și grija lui, corpurile cerești și mișcărilor lor ne impune nemărginirea și puterea cauzei lor; iarba încolțită din bob minuscul ce învezește pământul răpos și arborii falnici, ne chiamă la gândire religioasă.

Iisus, ca orice om cu suflet nobil iubea natura. Toate pildele le-a scos din natură, din sat cu viața sa sănătoasă, nu artificială, nici silită.

În satul drag văzut-a crinii mândrii — ce întrec podoaba hainei lui Solomon — înălțându-se spre lumină; trestia subțirică mlădiată de vânt; lanurile aurii de grâu și neghina aleasă la șecerișul bogat; dragostea gângurită a porumbelului; găina iubitoare de pui; păstorul cu oile și mie-

lușei sburdalnici, etc. Iată ce l-au inspirat dumnezeiasca gândire.

Dovedit este că ochiul obosit, îndreptat spre un câmp verde se liniștește. Câmpul verde este apanagiul satului.

Ochiul orașanului obosit de zidurile blocausurilor ce împiedecă seninul albastru al cerului, lăsat în jos, întâlnește priviri piezișe și acre.

Ce inspiră războinicul și zgomotosul oraș omului, decât agitație, răutate și totuși omul fuge dela sat la oraș. Fuge de muncă mai oboșitoare, e chemat de puterea păcătoaselor și dositelor desfătări și mocirle umane, pe cari vuctul orașului le ofere și le ascunde mai bine decât satul.

Diacon Ilie V. Câmpeanu.

Din carnetul unui preot concentrat.

Mai deunăzi venind câteva zile în permisie pe acasă cineva mă întreba: dar ce faceți D-voastră preoții în armată, ce rost aveți și ce rol împliniți? Comandați ceva, vreo unitate, împliniți vreo slujbă, sau.... partenerul meu n'a mai urmat... dar după zâmbetul ce i-l vedeam pe buze am înțeles că în gând își spune: mâncați leafa degeaba și pierdeți timpul de pomană. Am încercat bineînțeles nu cu argumentele ofensive să lămuresc rolul preotului militar în mijlocul ostașilor, ci cu fapte bine probate bazate pe un program de activitate religioasă, morală și pastorală pe care ca și mine fiecare preot militar o desvoltă în oștire în mod bine determinat.

Mai întâi să dau cititorilor noștri unele lămuriri la componența tehnică a armatei și la împărțirea clerului în acest sistem militar. Fără să mă refer la marile unități ale armatei române, mă mărginesc numai la diviziunile ce ne privesc pe noi: Astfel încep cu corpul de armată. Corpul de armată cuprinde: 2 sau 3 divizii. Fiecare divizie se compune din 2 sau 3 brigade de infanterie și artilerie sau cavalerie, vânători, etc; fiecare brigadă are ca unități competente 2 sau 3 regimente de artilerie sau infanterie după cum acea brigadă este de o categorie sau alta.

În fiecare divizie mai este și câte o ambulanză sanitară și compania de poliție sau Pretoratul cum i se mai zice.

Fiecare din aceste împărțiri și subîmpărțiri își are pe lângă celelalte servicii permanente și sevicul religios care este pus sub conducerea unui preot cu un grad sau altul, începând însă dela căpitan. Țin să se știe însă că gradul mili-

tar de căpitan sau maior, etc., nu se dă sau nu s'a dat preotului pe baza meritelor ostășești pure. Gradul unui preot e același veșnic: harul preoției sale, pe care nu-l are nici un ofițer — fie acesta cât de sus pus, ci acest grad militar is'a dat numai ca o cinstitie a demnității sale, a hainei sale și apoi ca un criteriu de salarizare. Nici nu s'ar putea închipui un preot cu grad de sublocotenent de pildă. Gradul de căpitan a fost ales și găsit cel mai nemerit ca fiind un grad matur și respectat în rândurile soldaților.

Salarizarea preotului militar se face potrivit gradului ce-l poartă și nu ca al unui plutonier major cum se crede. Ar fi un non sens și apoi nici nu s'ar putea face față situației militare, nici hainei ce-o porți și mai ales nu s'ar putea face față nevoilor familiare, familie pe care cei mai mulți dintre noi am lăsat-o în parohiile de unde am venit sbătându-se în multe neajunsuri. Familie grea, cu copii la școală, cu impozitele cari trebuie plătite impun fiecăruia dintre noi cheltueli cari nu se pot acoperi decât cu multe privațiuni, deoarece din parohie nu mai avem nimic, nici chiar veniturile sesiunii parohiale pe cari Cassa de Conturi socotindu-le după împunerile fiscului le reține din soldă pe timpul cât ai fost concentrat. Prin urmare singurul mijloc de trai pentru tine, pentru familie și pentru gospodărie rămâne exclusiv solda.

Și acum să revin. Serviciului religios dela un Corp de armată este condus și birocratic și pastoral de un preot activ cu grad de maior și până la colonel, acest din urmă fiind ultimul grad la care un preot poate avansa în armată având la olaltă în frunte pe Inspectorul Clerului militar care este Episcopul militar în grad de General de Brigadă.

Șeful religios al corpului de armată are ca subalterni pe toți preoții corpului din divizii, brigade și regimente și dela ambulantele sanitare. La divizie se găsește totdeauna un preot militar activ căpitan sau maior. Regimentele de infanterie au fiecare câte un preot militar concentrat sau mobilizat în împrejurările actuale. Regimentele de artilerie nu au fiecare preotul lor ci ele se unesc sub raport religios în brigade cari având în fruntea lor un general de brigadă, aceste regimente — 2 sau 3 au un singur preot. Ambulanțele sanitare au preoți ortodoxi și uniți. Preoți de alte confesiuni nu sunt chemați sub arme.

Misiunea fiecărui preot ori care ar fi locul și unitatea unde funcționează este aceeași. *Să fie preot.* În ceea ce privește însă greutatea împlinirii acestei misiuni preoțești și pastorale este a preotului dela Brigadele de artilerie din motivul că

regimentele în subordine sunt răspândite pe raze de sute de kilometri uneori, din care motiv trebuie preotul să alerge cu trenul, cu trăsura, cu mașina sau apostolește de multeori pe la fiecare divizion în parte. Care este misiunea preotului? Aceeași ca și în parohie, la care se adaugă alte greutăți și sarcini dela care niciodată un preot nu s'a sustras și nu se poate sustrage. Ai venit în armată. Trebuie să te prezinți îndată comandantului unității respective și ei contact cu ofițerii. Dela aceștia afli în mod foarte superficial o parte din nevoile sufletești ale ostașilor, căci din experiența mea de până acum cu durere trebuie s'o spun că în armata noastră pe toate s'a pus pond până acum, pe instrucție, pe tehnică, pe disciplină în parte, dar pe educația religioasă nu s'a pus nici un temel. Dece? Trebuie s'o spun că în școlile militare ofițerii noștri, învață de toate, dar educație religioasă și mai ales morală nu. Și atunci e firesc ca trupa să fie instruită tot lipsită de acest tezaur. Ori se știe și din trecut și evenimentele recente ne-o dovedesc că o armată care nu pune suflet în tot ceea ce face, nu poate merge niciodată pe calea gloriei. O armată fără Dumnezeu, fără a se pune la contribuție tocmai partea cea mai aleasă a soldatului — sufletul, — nu poate merge la isbândă. *Căci tunul pe care îl mănue soldatul, mitraliera sau arma ce o întrebuințează nu vor fi folosite cu patriotism dacă nu se pune suflet!* Armate întregi au lăsat armele jos și s'au predat în mâinile inamice tocmai din acest motiv. A fost o lacună și la noi faptul acesta și de aceea acum statul caută prin ajutorul preoției să o îndepărteze. Bine se face și rezultatele vor fi neasemănat de mari. S'a înțeles, deși cam târziu, că a lipsi soldatul de hrana sufletească de care el are atâta nevoie mai ales în împrejurările de azi, este o greșală enormă.

Nimeni altul nu poate insufla ostașului mai mult entuziasm, nimeni altul nu poate pătrunde mai adânc cutele ascunse ale sufletului ostășesc, nimeni altul nu poate alina o durere sau aduce o încurajare, ca preotul. De preot ostașii se lipesc mai mult decât de oricare superior, în el privesc nu pe ofițerul în fața căruia să stea în poziție de drepti, ci pe părintele bun care îi dă un sfat la nevoie, o mângăiere la timp, îl înțelege pe el și greutățile lui, lui i se poate destăinui fără ascunzișuri, fără reticențe și tot preotului îi cere când e cazul o intervenție pe lângă organele superioare. Trebuie să se știe că unui preot ce-și înțelege misiunea sa și se știe impune comandantilor și ofițerilor nici o ușă nu-i este închisă, nici o intervenție nu-i este refuzată. Pretutindeni întâlnește înțe-

legere, respect și bunăvoință, bineînțeles în limita posibilităților legale și a regulilor militare.

Oare nu toți soldații din cadrele armatei active complimentare sau rezerviștii chemați sub arme, *sunt* fii noștri sufletești. Oare acești ostași nu i-am botezat noi, nu și-au trăit copilăria pe băncile școalelor unde am catehizat noi, și-au trăit tinereția pe meleagurile satelor și în pridvorul bisericuțelor sub supravegherea noastră, oare nu sunt ei fiicăi cari în sate n'au făcut niciodată un pas fără conducerea părintelui lor de acolo? Oare nu noi i-am spovedit, i-am cununat, le cunoaștem durerile și bucuriile de acasă ale lor și ale familiilor lor, oare nu ei au cântat în strana bisericii sau la horă, nu ei au împodobit corurile cu vocea lor, nu ei sunt aceia cari formează corporațiunile noastre bisericesti, consiliile și adunările noastre parohiale, nu ei sunt fiii bătrânilor rămași acasă, sau părinții pruncilor lăsați la sânul mamelor cari le duc dorul, sdrobesc sub gene lacrimi de așteptare, nu ei sunt lucrătorii holdelor satului și clăcașii cari la noi sau la semenii lor chioteau în șezători, nu ei sunt purtătorii praporilor la litiile noastre atât de frumoase?

Și atunci cine poate să-i cunoască mai bine, cine poate să-i înțeleagă și să-i învețe mai bine decât noi preoții lor sufletești cari am împărțit cu ei bucuriile și durerile. Deaceia nimeni ca noi nu le poate însufla și sădi în inimi dragosta de oaste, spiritul de disciplină și iubirea de glie și vatra românească. Cum se reușește a se face aceasta, va urma.

Pr. D. V. Anuțoiu

confesor militar, Brigada 19 Artilerie

Civilizația bizantină.

De: **Prof. C. Rudneanu.**

Pentru studiul istoriei bisericii ortodoxe ca și pentru știința teologică în general civilizația bizantină a avut un rol hotărîtor. Multe din faptele mari ale vieții noastre teologice nu le înțelegem fără o aprofundare a imperiului, a vieții și a civilizației bizantine. Datorită unor studii de mare valoare ale d-lui prof. N. Iorga, putem azi cunoaște o bună parte din înrăurirea ce a avut-o Bizanțul asupra culturii noastre bisericesti. Studiile, articolele, conțințele ca și minunata publicație a „Revistei Sud-Est europene” și a „Revistei de istorie Universală” de azi, ofer date prețioase pentru trecutul nostru.

„Bizanțul, spune d. N. Iorga, este o sinteză de elemente foarte deosebite, venite de pretutindeni, care rămâne totdeauna deschisă, până ce

ideia bizantină însăși a dispărut...” „Bizanțul apare la noi în toate formele sale și în toate manifestările din deosebitele domenii ale vieții publice, dar în acelaș timp Bizanțul era în Constantinopol prin viața populară a Grecilor și prin viața de Stat a stăpânitorilor otomani...”

„Și ortodoxia a pătruns adânc în sufletul Bizantinilor de originele cele mai deosebite și a servit ca legătură între dânsii...” Intre apus și Răsărit a existat o continuă interpenetrațiune... și'n acest senz trebuie înțeles imperial bizantin și civilizația bizantină. (N. Iorga, despre Bizanț' Neamul Rom. Nr. 50, 6 Martie 1939.)

Bizanțul este enorma și splendidă capitală, spre care se grăbesc toate bogățiile, aici se întâmplă toate actele impozante după un ceremonial magnific, în școale se consacră tradiția literară helenică, iar mănăstirile stau în *fruntea tuturor așezămintelor ortodoxe*. Fară îndoială Bizanțul este simbolul acestei *sinteze bizantine*, căruia vechea Romă, Hellada nemuritoare și vastul și fastuosul Orient, au dat tot ce a fost mai esențial și durabil...” (N. Iorga: La vie de province dans l'Empire byzantin in Revue hist. du Sud-Est Européen, Buc., Nr. 1—3) (Ian—Mart, 1937) p. 1 sq.

Imperiul bizantin trebuie înțeles sub forma latină și romană imediat, ca o împărăție romană „Basileia ton Romaion” — deci împăratul Romeilor — știința, dreptul, administrația se continuă sub forma romană. Sinteza bizantină are la bază cele 4 elemente din care se compune: *ideea romană, religia ortodoxă, influența orientală* alături de helenism. Ideea romană a fost accentuată pe timpul lui Justinian „moneta lui Justinian e latină și armata a rămas 2 secole cu regimul roman, dreptul roman dela Bizanț a fost; totdeauna mândria tuturor Impăraților bizantini este să se păstreze și să se continue acest drept” (N. Iorga: L'homme byzantin Revu E. S. Europ. (Oct.—Dec.) Nr. 10—12, 1936, pp. 317—318.)

Constantin cel Mare mutându-și capitala la Constantinopol, funcționarii, monumentele, însuși a considerat vechea Romă ca terminată — a făcut un lucru *absolut latin*, păstrându-și caracterul *regal roman*, imperiul se intitula „*Βασιλεία τῶν Ῥωμαίων*” (Imperiul Romanilor) (idem., *ibid.*, 319)

Bizanțul a fost centrul adevărat al vieții religioase — deși deseori criticat pe nedrept, el reprezintă ideea Ortodoxiei în toată splendoarea ei. El a fost pentru Orientul creștin adevărată binefacere și „Ortodoxia a fost dealtfel destinul lui spiritual, misiunea lui cea mai importantă, a fost elementul unității lui interioare, caracteristica lui principală „naționalitatea” lui”. (Bizanțul centru al Ortodoxiei, în Neamul Rom.

Nr. 86, 15 Aprilie 1940). Ortodoxia nu reprezenta numai un ceremonial strict pe care omul Bizanția trebuia ca să-l observe, ci nu putea fi nici un împărat adevărat, fără ca să nu accepte tot ce învăța ea... iar atunci când Justinian reface templul Sfintei Sofii, care era creația lui Constantin cel Mare, ea este o Casă a Tatălui, este o creațiune în care fondatorul se simte prezent în tot decursul vieții, ea este o suvenir din cele mai mărețe ale vieții, poate cea mai mare, o perpetuare a vieții, se simte între coloanele de marmură și între mozaicurile mărețe, toate consacrate lui Dumnezeu. Și Împăratul însuși nu-i altecevea decât Servitorul lui Dumnezeu, (Unsul lui Dumnezeu), el este un *ortodox* (N. Iorga: L'homme byzantin, ibid., pg. 319, 320—21).

Uniația în Banat până la înființarea episcopiei Lugojului.

(Continuare)

Prin astfel de măsuri, stăpânirea reuși ca din cinci parohii catolice, câte erau la 1716, și acelea create după 1700¹⁾, să înființeze până la 1733 douăzeci și două de parohii.²⁾ Pe măsură ce creștea numărul parohiilor catolice creștea și intensitatea propagandei, care, cine știe cu ce șiretlicuri, reușea să prindă ici colo câte un suflet rătăcit. Poate de aceea se și credea îndreptățit episcopul romano-catolic al Cenadului, baronul Liber Adalbert Falkenstein, să iscălească la 16 Noemvrie 1732 „episcop Cianadens, de rit latin și grecesc³⁾“.

Cel dintâiu episcop unit care a încercat să-și îndindă jurisdicția și asupra Banatului a fost Ioan Giurgiu Patachi, care într'un memoriu înaintat regelui Carol III la 1722 cere să i se recunoască jurisdicțiunea între alte ținuturi și asupra districtelor Lugoj și Caransebeș, deoarece locuitorii acestor ținuturi ar cerc să fie supuși unui episcop unit pentru a scăpa de episcopul Moise care îi despoaie mai rău ca păgânii.⁴⁾ Noi am văzut însă că Bănățenii lui Moise⁵⁾ cereau într'adevăr un nou episcop dar nu un episcop unit cum pretindea Patachi, și în orice caz nu pe el, ci pe arhimiandritul Petronie, egumenul mănăstirii Segarcea⁶⁾.

Totuși, și fără jurisdicția lui Patachi asupra Banatului, se pare că lucrurile au mers destul

de bine. Într'adevăr, la 1734 vedem că se înființează în Banat cea dintâiu parohie uniată, la Timișoara al cărei titular este „misionarul“ Petronie Popovici,⁷⁾ anonimul favoritului Bănățenilor; la 1737 vedem că se cer erariului lefuri fixe pentru titularii parohiilor unite din Sacoș, Făget, Murani, Cheziș, Cadar, Comoriste, Căcova, Vizua, Fizeș, Sărăzani, Temerești și Gladna⁸⁾ care cu tot ajutorul ce-l vor fi primit dela stat, la 1765 au încetat de a mai exista.⁹⁾ Mișcări favorabile uniației au mai existat pe timpul acesta și în Lugoj, Caransebeș, Cârncea, Goruia, Gârliște, Forotic, Doman, Cuptoare, Călnic, Reșița, Secaș, Breazova și Slatina,¹⁰⁾ cari însă n'au ajuns la nici un rezultat. Se pare că toate aceste mișcări au fost provocate de amintitul paroh Petronie care neobosit predica uniația în lungul și latul Banatului; astfel, la 12 Sept. 1742 îl găsim tocmai pe la Orșova, dar chiar în toamna aceluia an soarta pune capăt misionarismului său căci ni se spune în actul din care se cunoaște și știrea de mai sus că „a căzut în groapă și a murit¹¹⁾“.

Stăpânirea, punându-și prea mare nădejde în activitatea misionară a lui Petronie, înființată la 10 Maiu 1738¹²⁾ chiar și o episcopie uniată la Moldova-Nouă, pe malul Dunării¹³⁾, cu toate că această episcopie, care nu apucă să funcționeze deabinelea, nu cuprindea decât vreo câteva sute de credincioși cu nouăsprezece preoți, după cum mărturisesc însuși uniații¹⁴⁾.

Peste trei ani, urmașul lui Falkenstein, bulgarul Nicolae Stanislavici, care aduse în Banat o seamă de bulgari catolici¹⁵⁾ întreprind o vizitație canonică în Banat și plin de desamăgire raportează la 1741 că „unirea e într'o stare dezolată care se poate mai mult plânge decât pomeni¹⁶⁾“ propunând totodată înființarea unei episcopii la Lugoj¹⁷⁾ în locul celei dela Moldova-Nouă care sucombuse. Iată ce zice în privința aceasta episcopul Stanislavici.

„Pentru episcop unic de rit grecesc și pentru mănăstire locul cel mai bun s'ar vedea a fi Lugojul; parte pentru că se află așa zicând în mijlocul provinciei și că e în apropierea Transilvaniei cu care în trebile și cauzele religioase ar putea susține corespondențe; parte și din aceea cauză, pentru că acolo este reședința părin-

7) Idem o. c. p. 12.

8) Idem o. c. p. 15—16.

9) I. Boroș. Unirea Românilor din Lugoj. Lugoj 1926 p. 5—6.

10) Idem o. c. p. 5.

11) St. Pop a. c. p. 12 și 15.

12) I. Boroș o. c. p. 85.

13) St. Pop o. c. p. 21.

14) Idem o. c. p. 20 și 21.

15) Dr. Gh. Popovici o. c. p. 317.

16) St. Pop o. c. p. 21—22.

17) Dr. Gh. Popovici o. c. p. 341—342.

1) Dr. Gh. Popovici o. c. p. 306.

2) Idem o. c. p. 311.

3) Dr. St. Pop: La trecutul diec. Caransebeșului p. 19—20.

4) S. Dragomir o. c. I. p. 224.

5) V. Foata Diecezană An. 53 No. 2. p. 5—6.

6) St. Pop. o. c. p. 35 și 37—38.

ților Minorități, cari în timpurile viitoare, din apropiere ar putea petrece cu atențiune progresul uniții și ar fi la îndemână, ca uniților să le servească cu sfaturi. Pe lângă acestea e sănătos, frumos și bine împopulat și are apă bună. Toate se vad a conveni că o atare fundațiune să se facă mai bine acolo decât în oricare alt loc¹⁸⁾“.

Pentru promovarea mai grabnică a uniției Stanislavici mai propune următoarele:

1. Curtea să dea ordin dregătorilor provinciali, având contact zilnic cu poporul, ca aceștia cu tact și înțelepciune să îndemne poporul să îmbrățișeze uniția.

2. Prin promisiunea și conferirea de favoruri și diferite beneficii temporale se pot deasemenea atrage mulți inși la uniție.

3. Schismaticilor refractari să nu li se dea dreptul să posede imobile în Timișoara și nici să aibe drept cetățenesc între catolici.

4. Să se acorde scutire de impozite pe câte 4-5 ani la sate întregi, iar preoților să li se dea salar dela stat.

5. Preoțimea și mirenii veniți din Ardeal cari ajunși în Banat, se lepădau de uniție să fie siliți să rămână uniți.

6. Pe lângă catolici să se prefere în slujbe și uniți.

7. Episcopul uniat să fie admis a lua parte la consiliile provinciale dându-i astfel prilej de a vorbi cu locuitorii și prin beneficii, protecțiuni și favoruri „și alte o sută de moduri“ să ajute pe acei locuitori¹⁹⁾.

Pr. Constantin Târziu.

(Urmează)

*Vorbăria nesocotită costă vieți omenеști
la seama ce vorbești și unde vorbești
Nu știi niciodată cine ascultă*

*Natura care nu ne-a dat de cât un singur
organ pentru grai, ne-a dat două pentru auz,
ca să ne învețe că trebuie mai mult să ascultăm
decât să vorbim.*

*A vorbi este a semăna, a asculta este a
culege.*

Cine e înțelept învață să tacă și să asculte.

*Rar ne căim vorbind puțin; foarte des,
vorbind prea mult.*

*Cine își păzește gura și limba, își scutește
sufletul de multe necazuri.*

*Cum vrei ca altu să tănuiască secretul
tău, când nici tu însuți n'o poți face.*

ȘTIRI

Dl. Ministru al Propagandei Nichifor Crainic și cuvântarea rostită Vineri la radio a declarat următoarele: se înșeală grozav toți aceia cari cred că se va putea întâmpla la miazăzi și la apusul țării aceea ce s'a întâmplat la hotarul dela răsărit.

România s'a retras din Liga Națiunilor. Dl. Mihail Manoilescu ministrul Afacerilor Externe a declarat că România se retrage din Liga Națiunilor din pricină că forul internațional genevez nu i-a adus decât complicațiuni.

Mareșalul Philippe Pétain, șeful statului francez. Intrunindu-se zilele acestea parlamentul francez s'a votat aproape unanim noua constituție franceză. Mareșalul Pétain a fost proclamat șef al statului francez, iar fostul președinte d. Albert Lebrun și-a pus puterile la dispoziția noului conducător.

Evreu trecut la creștinism. Duminică în 30 Iunie a. c. evreul Marcu Pascuț din comuna Bichigi, în ctate de 38 ani a trecut dela religia mozaică la religiu-nea ortodoxă română, fiind botezat de preotul locului Patrachie Miclăuș în s. biserică, după ce s'a convins că numai în această lege ortodoxă română își poate afla mântuirea sufletească, arătând un bun exemplu sectarilor din această comună.

De remarcat e că la botezul numitului evreu au luat parte în biserică aproape toți locuitorii comunei.

Inmormântarea preotului Petru Ieremia din Călnic s'a făcut Joi în 11 Iulie. Au prohodit 14 preoți și au luat parte nenumărați intelectuali și țărani din Reșița și satele din jurul Călnicului. Corul mixt din Reșița a dat răspunsul la ectenii. A luat parte cons. ref. Dimitrie Sgăvêrdia și protodiaconul Teodor Roșca din Gremiu.

Dl profesor Horia Sima Ministru Cultelor și artelor a demisionat din Guvern. În locul dsale a fost numit dl avocat Radu Budișteanu.

Mulțumire publică. Subsemnatul preot în numele bisericii ort. rom. din Doclin, aduc sincerile și călduroasele mele mulțumiri, acelor ce prin daniile făcute, au contribuit la împodobirea sf. noastre biserici.

1. Notarului Corneliu Vasilon, bunul meu credincios, sprijinitor moral și material al bisericii împreună cu cununatul său Victor Beșileu, funcționar superior la „Banca de credit român“ din Timișoara, au donat un rând de ornate în valoare de 10.000 Lei

2. Credinciosul Petru Iorga, președintele fostului cor „Doinița“, cu învoiala celorlalți membrii, a donat: potir, disc, steluță, copie, lingurița și Penticostar, în valoare de 5.000 Lei.

Mulțumirile mele se'ndreaptă și către familia fruntașului meu credincios Iosif Dragomir, a cărui ginere Petru Adam a donat o cădelniță în valoare de 1.500 Lei, iar nevasta lui Maria, o cruce pentru Molitvelnic.

Acestor rari binefăcători, Dumnezeu să le răsplătească pentru daniile făcute, iar din partea mea îi rog să primească adânci mulțumiri. **Pr. Irimia B. Ghita.**

Retribuțiunile preoțești pe luna Iunie s'au ridicat dela Stat și se lichidează în orele de oficiu.

18) Șt. Pop o. c. p. 26—27.

19) Idem o. c. p. 23—26.

O delegație ungară compusă din primministrul Ungariei conte Teleky și ministrul conte Csáky au fost primiți Miercuri într-o audiență la München. În legătură cu rezultatul întrevederii celor doi miniștri o notă oficială germană serie: „Germania, Italia și Ungaria, împreună cu toate celelalte state balcanice gata să colaboreze la organizare, vor ști să mențină pacea în Sud-Est, și vor construi aici o nouă Europă, eliberată de orice ură și injustiție“.

Cărți de valoare:

„*Omagiu înalt Prea Sfinției Sale Dr. Nicolae Bălan Mitropolitul Ardealului.*“ Într'un volum impunător ca fond și formă, în peste 800 pagini de format folio abundă scrisul ales alor circa 100 colaboratori. Volumul își întregeste frumusețea cu vreo 50 planșe. Prețul de 780 lei este neînsemnat pentru un atare volum, unic în libertatura noastră bisericească.

Dr. Gheorghe Ciuhandu: „Românii din câmpia Aradului de acum două veacuri.“ Este o carte de interes nu numai științific ci și politic-național românesc. Cum însuși binecunoscutul autor spune, în ținutul Aradului, acum două veacuri țărani Români înpânzeau și munceau glia străbună pe care astăzi tot ei au dreptul să o stăpânească. Sunt cuprinse în carte o serie de documente și date statistice de mare interes, cu deosebire astăzi.

Publicațiune de licitație.

În baza aprobării Venerabilului Consiliu eparhial Nr. 5974 E din 20 Octomvrie 1939 și pe baza planului elaborat de arhitectul Dimitrie Boitor se publică licitație pentru darea în întreprindere a lucrărilor de zidire a bisericii ortodoxe române din comuna Zlatița jud. Caraș pe ziua de **21 Iulie 1940** oarele 3 p. m., în localul școlii primare de stat din loc, iar în caz că nu se prezintă nimeni, se va ține o nouă licitație după 8 zile, adecă în ziua de Duminecă **28 Iulie 1940** orele indicate.

1. Planul și devizul de spese, condițiunile generale și speciale se pot vedea la Oficiul parohial ortodox român din Zlatița.

2. Concurenții vor înainta odată cu ofertele închise și vadiul de 6% din prețul oferit în bani gata sau hârtii de valoare acceptabile.

3. La licitație se admit numai arhitecți ingineri și maeștrii constuctori, care posedă autorizația recerută.

4. Concurenții nu pot pretinde nici diurne nici spese de deplasare, nici altfel de spese.

5. Lucrarea se va da în măsura fondurilor disponibile.

6. Contractul devine obligatoriu îndată dupăce Oficiul parohial are locul necesar pentru zidirea bisericii.

7. Antreprenorul asupra căruia va rămâne lucrarea va suporta impozitul după contract, taxa de 2% contribuție la casa învățământului industrial precum și toate celelalte sarcini cuprinse în condițiunile de licitație.

8. Consiliul parohial își rezervă dreptul de a preda lucrarea aceluia antreprenor în care va avea mai mare încredere.

Zlatița la 7 Iulie 1940.

Pr. Rusalin Trica
președinte

Belu Jiva
secretar

Concurse

În baza ordinului Venerabilului Consiliu eparhial Nr. 2742 B ex 1940 din 9 Mai, consiliul parohial ort. rom. din comuna **Sichevița**, protopresbiteratul Bisericii-Albe, publică concurs pentru ocuparea postului de paroh al parohiei de clasa II, rămasă vacantă în urma trecerii preotului Ioan Voin la parohia I din Bozovici, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“.

I. Beneficii:

1. Sesiunea parohială în extensiune de 32 jughere, după care alesul preot va plăti dările către stat.
2. Salar anual dela biserică 1200 lei.
3. Venitele stolare uzitate.
4. Casa parohială cu grădină și cu supraedificatele economice necesare.

II. Indatoriri:

Preotul ales este obligat a-și împlini toate datorințele preoțești și pastorale, a predica regulat în fiecare Duminecă și sărbătoare și a catehiza la școala primară fără nici o altă remunerație.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Cei ce doresc să ocupe acest post întrucât vor avea cvalificațiunea cerută pentru parohii de clasa II-a precum și binecuvântarea P. S. S. Episcopului diecezan, să-și înainteze cererile adresate Consiliului parohial ort. rom. din Sichevița prin Prea Onor. Oficiu protopopesc al Bisericii-Albe.

Reflectanții se vor prezenta pe lângă prealabila în-cunoștințare a Prea On. Domn protopresbiter tractual, în vreo Duminecă sau sărbătoare la sfânta Biserică, spre ași arăta dexteritatea în cântare, tipic și oratorie, însă nici decum în ziua alegerii.

Sichevița, din ședința consiliului parohial ținută la 2 Iunie 1940.

Președinte:

Pr. Valeriu Popescu
adm. parohial.

1-3
În conțelegere cu oficiul protopopesc.

Răcășdia, la 15 Iunie 1940.

Secretar:

Lazar Lazarovici.

Protopop Ioan Oravițan

În baza ord. Vener. Consiliu eparhial Nr. 1486 B. ex 1940 din 16 Martie a. c. se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“, pentru postul de preot, la parohia de clasa III-a din comuna **Rusova-veche**, protopresbiteratul Bisericii-albe, devenită vacantă în urma renunțării preotului Pavel Beutură.

I. Beneficii:

1. Sesiunea parohială în extindere de 32 jughere, 1000 stj. extravilan și 600 stj. intravilan.
2. Birul parohial.
3. Veniturile stolare uzitate.
4. Nefiind casă parohială, preotul se va îngriji de locuință.

II. Indatoriri:

Preotul ales este obligat a-și împlini toate datorințele preoțești și pastorale a predica în fiecare Duminecă și sărbătoare și a catehiza la școala primară, fără nici o altă remunerație.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Ceice doresc să ocupe acest post, întru cât vor avea cvalificațiunea recerută pentru parohii dn clasa III-a

precum și binecuvântarea Prea Sfinției Sale Episcopului diecezan, să-și înainteze cererile adresate Consiliului parohial ort. rom. din Rusova-veche, prin Prea Onor. Oficiu Protopopesc al Bisericii-albe.

Reflectanții se vor prezenta pe lângă prealabila încunoștințare a Prea Onor. Domn Protopresbiter tractual, în vreo Duminecă sau sărbătoare în Sifta bisericii, spre a-și arăta dexteritatea în oratorie, tipic și cântare, însă nici decum în ziua de alegere.

Rusova-veche, din ședința Consiliului parohial, ținută la 26 Mai 1940.

Președinte: *Constantin Dămian*
adm. parohial. 1—3
In conțelegere cu oficiul protopopesc.
Răcășdia, la 31 Maiu 1940.

Secretar: *Simeon Muia.*

Protopop Ioan Oravițan.

Corpul Portăreilor Tribunalului Caransebeș.

Port. Nr. 46/1940.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul Șef Portărel de pe lângă Tribunalul Caransebeș în baza art. 102 din legea LX din 1881 și în baza art. 19 din legea 1908 prin aceasta public, că în urma încheierii Judecătoria mixte Caransebeș sub Nr. 1843/1937, efeptuindu-se execuțiunea la 19 August 1939 în favorul urmăritorului Todor Gander reprez. prin Mihail Feneșanu avocat din Caransebeș, contra urmăriților pentru suma de lei 6750 capital și acces., mobilele sechestrate și supra sechestrate cari s'au prețuit în lei 14500 și anume:

1. Una cocie cu osii de lemn. 2, un cal sur. 3, una vacă alb cu roșu. 4, treizici oi, se vor vinde prin licitație publică.

Deci în urma încheierii Jud. mixtă din Caransebeș sub Nr. 3328/1939 G., pentru încasarea creanței de lei capital cu interese legale dela 2 Februarie 1938 după lei 2300, 26 Ianuarie 1939 după 1350 lei, 8 Martie 1939 după lei 1100 și dela 5 Iunie 1939 după lei 2000 cum și spesele de lei 1681 stabilite până în prezent, se fixează licitație pe ziua de 27 Iulie 1940 la orele 16 în comuna Crâjma la locuința urmăriților și toți aceia cari au voie a cumpăra sunt invitați cu aceia observare ca mobilele menționate mai sus, în baza art. 107, 108 din legea LX 1881, se vor vinde celor cari vor oferi mai mult pe lângă solvirea în bani gata și în caz necesar și sub prețul de strigare.

Intrucât mobilele supuse licitației s'ar mai fi sechestrat și mai înainte și după această fixare de licitație și din partea altor creditori și aceștia au drepturi câștigate de acoperire asupra licitației, în baza art. 120 al legii LX din 1881, deci se va efectua și în favorul acestora.

Caransebeș, la 4 Iulie 1940.

Șef portărel **Dr. C. Stângu.**

Judecătoria mixtă Caransebeș, secția c. f.

No. 2355/1939 c. f.

Publicațiune de licitație și condițiunile de licitație.

În cauza de executare pornită de urmăritoarea firma Banca Banatului din Caransebeș contra urmăritului Găju Traian și Găju Elena dom. în Caransebeș, la

Redactor responsabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial.

cererea urmăritorului, Judecătoria ordonă. Licitațiune execuțională, în baza art. 144, 146 și 147 din legea LX. din 1881, asupra imobilului înscris în cf. a comunei Caransebeș din circumscripția Tribunalului Caransebeș Nr. cf. 2766 No. de ord. A I 1-2 No. top 5869/4 Pădure în Dialul Lonței un jugăr 880 stp. No. top. 5869/5 Pădure în Dialul Lonței 682 stp., No. top. 5871 Grădină în Dialu Lonței 2 jugăre 339 stp. cu prețul de strigare 11.280 Lei pentru încasarea creanței de 18492 Lei capital, interese legale dela 7 Aprilie 1934, cheltuieli de proces și de executare de 2.185 Lei, fixate până acum, cheltuieli 710 Lei fixate acum pentru cererea de licitațiune;

Fixează termen pentru ținerea licitațiunii pe ziua de 14 August 1940 ora 9 în localul oficial al cărților funduare.

Caransebeș, la 20 Decembrie 1939.

Judecător **Leo Pető.**

Dir. c. f. **D. Lăzărel.**

Librăria „Diecezană” Caransebeș

oferă spre vânzare din bogatul său magazin de

O biecte bisericesti

potiere, cruci, cruci portative pentru molitfelnice, policandre, cădelnițe, clopoței, sfeșnice, căldărușe, cutii pentru sfântul mir, discuri, steluțe etc.

Toate aceste obiecte sunt livrate de cele mai renumite fabrici, fiind produse de maștri specialiști în stil bizantin.

Prețul Iumănărilor
de ceară a scăzut la
350 Lei kilogramul.

Tiparul și editura Tipografiei Diecezane Caransebeș.